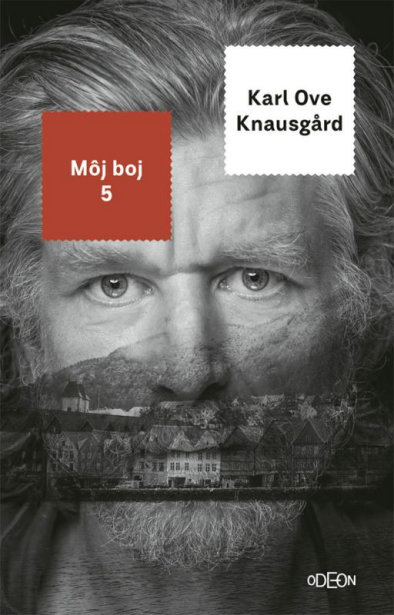

**Karl Ove
Knausgård**

**Môj boj
5**

ODEON

Karl Ove Knausgård

Môj boj 5

Karl Ove Knausgård

Môj boj 5

Preložil Jozef Zelizňák

ODEON

Karl Ove Knausgård
MIN KAMP 5

Copyright © Forlaget Oktober AS, Oslo 2010

All rights reserved.

Translation © 2019 by Jozef Zelizňák

Poetry translation © 2019 by Milan Richter

Jacket design © 2019 by Nikola Klímová

Jacket photo © André Løyning

Slovak edition © 2019 by IKAR, a.s.

Preklad vznikol s finančnou podporou agentúry NORLA,
Norwegian Literature Abroad.

 NORLA
NORWEGIAN LITERATURE ABROAD

ISBN 978-80-551-6537-0

6. ČASŤ

ŠTRNÁSTĽ ROKOV, ČO SOM BÝVAL v Bergene, od roku tisícdeväťstoosemdesiatosem do dvetisícdua, sa už dávno skončilo, nezostali po nich nijaké stopy s výnimkou niekoľkých epizód, ktoré si možno pamätá pár ľudí, záblesk v jednom mozgu, torzo v druhom, a, samozrejme, všetko, čo držím v pamäti ja. No je toho prekvapivo málo. Zo všetkých tých tisícok dní, strávených v malom, stiesnenom a upršanom západonórskom meste, mi zostalo len zopár udalostí a množstvo nálad. Písal som si denník, spálil som ho. Mal som nejaké fotografie, zostalo mi z nich dvanásť, ležia tu na kôpke na dlážke vedľa písacieho stola s listami, čo som vtedy dostal. Otváral som si ich, čítal trochu tu a trochu tam, a vždy ma premkol smútok, prežíval som tam hrozné obdobie. Vedel som tak málo, chcel som tak veľa, nič sa mi nedarilo. A to som tam odchádzal v úžasnej nálade! V lete som šiel s Larsom stopom do Florencie, strávili sme tam niekoľko dní, vlakom sme pokračovali do Brindisi. Bolo tak teplo, že keď som vystrčil hlavu z otvoreného okna vlaku, uveril by som, že horí. Noc v Brindisi, tmavá obloha, biele domy, horúčava ako zo sna, davy ľudí v parkoch, všade mladíci na mopedoch, krik a hluk. Postavili sme sa do radu na móle pred veľkou loďou, čo smerovala do Pirea. V rade stáli takmer výlučne mladí ľudia s plecniakmi ako my. Štyridsaťdeväť stupňov na Rodose. Deň v Aténach, nikdy som nebol v chaotickejšom meste, a tak šialene horúcom, potom loď na Paros a Antiparos, kde sme celé dni trávili na pláži a ve-

čer sa opíjali pálenkou. Jednu noc sme tam stretli pár nórskych dievčat, a keď som odišiel na záchod, Lars im nahovoril, že som spisovateľ a na jeseň nastupujem na Spisovateľskú akadémiu. Keď som sa vrátil, práve o tom debatovali. Lars sa na mňa len usmieval. Čo to stvára? Vedel som, že zvykne klamať o drobnostiach, ale aj v mojej prítomnosti? Nepovedal som nič, ale rozhodol som sa mu v budúcnosti vyhýbať. Spoločne sme sa vrátili do Atén, došli mi peniaze, Lars mal ešte celú hrbu, rozhodol sa odletieť domov na druhý deň. Sedeli sme na terase podniku, on jedol kura, brada sa mu leskla od masti, ja som pil vodu. Za nič na svete by som si od neho nevypýtal peniaze. Musel by ma sám pozvať. Nepozval ma, a tak som išiel spať hladný. Na druhý deň odišiel na letisko, ja som sa autobusom vyviezol z mesta, vystúpil som pri diaľnici a začal som stopovať. Už po pár minútach zastalo pri mne policajné auto, nevedeli ani slovo po anglicky, no pochopil som, že tam stopovať nesmiem. A tak som sa vrátil autobusom do centra a za posledné peniaze som si kúpil lístok na vlak do Viedne, bochník chleba, veľkú kolu a kartón cigariet.

Myslel som si, že cesta potrvá niekoľko hodín, a zostal som v šoku, keď som pochopil, že pcestujem dva celé dni. V kupé sedel Švéd v mojom veku a dve Angličanky, o pár rokov staršie. Až hlboko v Juhoslávii pochopili, že nemám peniaze ani jedlo, a ponúkli sa, že sa so mnou podelia. Z krásy krajiny za oknom stískalo srdce. Údolia a rieky, statky a dediny, ľudia oblečení spôsobom, ktorý som si doteraz spájal s devätnástym storočím, očividne pracujúci na poliach ako vtedy, s koňmi a vozmi naloženými senom, s kosákmi a pluhmi. Časť vozňov bola sovietska, prechádzal som sa cez ne večer, očarený neznámymi písmenami, neznámymi pachmi, neznámym interiérom, neznámymi tvármi. Keď sme dorazili do Viedne, jedna z Angličaniek, Maria, si vypýtala moju adresu, bola príťažlivá a inokedy by som si aj vedel predstaviť, že ju raz v Norfolku navštívim, možno sa dáme dokopy

a zostanem tam bývať, ale vtedy, prechádzajúc sa ulicami viedenských predmestí, pre mňa nič neznamenal, ešte mi z mysle neschádzala Ingvild, ktorú som stretol jediný raz, na Veľkú noc tento rok, potom som si s ňou písal, pri nej všetko bledlo. Zastavila mi prísne vyzerajúca, plavovlasá tridsiatnička, odviezla ma na čerpaciu stanicu, kde som oslovil kamionistov, či by ma nevzali. Jeden z nich prikývol, mal čosi pred päťdesiatkou, počerný, štíhly s tmavými žiarivými očami. Len čosi zje.

Fajčil som v teplom súmraku a sledoval lampy, čo s hustnoucou tmou vystupovali čoraz výraznejšie, obklopený ruchom premávky, ktorý len občas preťali krátke a tvrdé buchnutia dverí, náhle hlasy ľudí prechádzajúcich po parkovisku, na ceste na čerpaciu stanicu alebo z nej. Za oknami sedeli ľudia mlčky a jedli každý osve, s výnimkou zopár rodín, čo zaplavili stoly, pri ktorých zasadli. Napĺňala ma tichá radosť, toto som najväčšmi miloval, všetko bežné a známe – diaľnica, čerpacia stanica, kaviareň – a zároveň neznáme, všade som nachádzal detaily, na aké som nebol zvyknutý. Šofér vyšiel, kývol mi, vydal som sa za ním, vyliezol som do obrovského vozidla, hodil som plecniak za seba a pohodlne sa rozvalil na sedadle. Naštartoval, motor zahučal, všetko sa začalo triasť, svetlá sa zažali, pohli sme sa pomaly, potom čoraz rýchlejšie, no naďalej ťažko, až kým sme sa nezaradili do najpomalšieho pruhu a prvýkrát sa na mňa pozrel.

Schweden? spýtal sa. *Norwegen*, odvetil som. *Ach, Norwegen!* prikývol.

Viezol som sa s ním celú noc a ešte aj kus ďalšieho dňa. Vymenili sme si pár mien futbalistov, ožil najmä pri zmienke o Runem Bratsethovi, ale keďže nevedel ani slovo po anglicky, zostalo pri tom.

Bol som v Nemecku a bol som hrozne hladný, bez koruny vo vrecku som však mohol len fajčiť a stopovať a veriť vo svoje šťastie. Zastal mi mladý chalan v červenom golfe, volal sa Bjørn, cestoval ďaleko, ľahko sa s ním rozprávalo, a večer,

keď dorazil do cieľa, pozval ma k sebe domov a dal mi müsli s mliekom, zjedol som tri porcie, ukázal mi fotografie z prázdnin s bratom v Nórsku a vo Švédsku. Ich otec bol fanatik do Škandinávie, preto mu aj dal meno Bjørn. A brat sa volá Tor, vzdychol si. Odviezol ma na diaľnicu, venoval som mu svoju trojkazetu kapely Clash, podal mi ruku, zaželali sme si všetko dobré a ja som sa opäť postavil k výjazdu. Po troch hodinách mi zastal červený Citroën 2CV, strapatý a bradatý chlap v okuliároch smeroval do Dánska, vezme ma až tam. Ujal sa ma, zaujalo ho, že píšem, pripadal mi ako nejaký profesor, pozval ma v kaviarni na jedlo, pospal som si hodinku-dve, prišli sme do Dánska, kúpil mi ďalšie jedlo, a keď som sa s ním rozlúčil, nachádzal som sa v strede Dánska, iba niekoľko hodín od Hirtshalsu, teda čoskoro doma. Posledný úsek sa však vliekol, vždy ma odviezli len pár desiatok kilometrov, o jedenástej večer som ešte vždy prešľapoval pri Løkkene, kde som sa rozhodol prespať na pláži. Prešiel som po úzkej ceste cez nevysoký les, asfalt niekde zavial piesok, a o chvíľu som už bol pri dunách, na ktoré som vyliezol a díval sa na sivé a bledé more v svetle škandinávského leta. Z kempu či chatovej osady zopár stoviek metrov odo mňa sa ozývali hlasy a motory áut.

Pri mori bolo fajn. Dýchal som slabú vôňu soli, surový závan vetra. Toto je moje more, už som skoro doma.

Našiel som si miesto v závetrí a rozmotal spací vak, vliezol som doň, zatiahol zips a privrel oči. Necítil som sa pohodlne, mal som dojem, že kedykoľvek môže niekto prísť, ale posledné dni ma tak vyčerpali, že som ihneď zalomil.

Prebudil ma dážď. Premrznutý a stuhnutý som vyliezol zo spacáka, natiahol som si nohavice, zbalil veci a vyrazil. Bolo šesť hodín ráno. Obloha zosivela, pršalo potichu a takmer nebadane, mrzol som, kráčal som rýchlo, aby som sa zahrial. Prenasledovala ma nálada zo sna. Snívало sa mi o otcovom bratovi Gunnarovi, o jeho hneve, vyčítal mi prílišné pitie aj moje správanie, nad tým som uvažoval, keď

som sa náhlil tým istým nízkym lesom, ktorým som kráčal večer predtým. Všetky stromy stáli nehybné a sivé pod hustou vrstvou mračien, skôr mŕtve než živé. Medzi stromami ležal piesok, nafúkaný v meniacich sa a nepredvídateľných, ale aj tak jasných vzoroch, kde-tu ako v riekach jemných piesočných zrníek na hrubšom asfalte.

Vyšiel som na širšiu cestu, pokračoval som po nej niekoľko kilometrov, zložil som si plecniak na križovatke a začal som stopovať. Do Hirtshalsu mi už nezostávalo veľa. No čo urobím tam, som netušil, nemal som predsa peniaze. Dostať sa na trajekt do Kristiansandu nebude jednoduché. Možno mi pošlú faktúru domov? Stretnem priateľskú dušu, ktorá pochopí moju situáciu?

A teraz ešte aj oťaželi dažďové kvapky.

Aspoňže nie je zima.

Zapálil som si, prehrabol som si rukou vlasy. Dážď mi rozmočil gél vo vlasoch, utrel som si dlaň do nohavíc, predklonil som sa a vytiahol som si z plecniaka volkmén. Chvíľu som sa hrabal v kazetách, čo som mal so sebou, vybral som si *Skylarking* od XTC, pustil som si ju a opäť som sa vystrel.

Snívalo sa mi aj o amputovanej nohe? Áno. Odrezali ju rovno pod kolenom.

Usmial som sa a potom, len čo z malých reproduktorov začala prúdiť hudba, naplnila ma atmosféra z obdobia, keď tá platňa vyšla. Musel som byť druhák na gymnáziu. No najsilnejšie sa mi pripomenul dom v Tveite, sedel som tam v kresle, pil čaj, fajčil a počúval *Skylarking*, zaľúbený do Hanne. Yngve tam bol s Kristin. Všetky rozhovory s mamou.

V diaľke sa zjavilo auto.

*When Miss Moon lays down
And Sir Sun stands up
Me I'm found floating round and round
Like a bug in brandy
In this big bronze cup*

Dodávka s červeným názvom firmy na kapote. Nejaký robotník na ceste do práce, ani sa na mňa nepozrel, keď prefrčal okolo, a z prvej piesne sa vynorila druhá, miloval som ten prechod, aj vtedy sa vo mne niečo prebúdžalo, niekoľkokrát som zamával rukou, prešľapujúc pomaly v kruhu.

Vynorilo sa ďalšie auto. Zdvihol som palec. Ani tento šofér mi nevenoval svoj unavený pohľad. Očividne tu jazdili najmä miestni. No preto azda môžu zastaviť, či nie? Veď nech ma odvezú na hlavnú cestu!

Až po niekoľkých hodinách sa nado mnou niekto zľutoval. Asi dvadsaťpäťročný Nemec v okrúhlych okuliároch a s vážnou tvárou odstavil svoj malý opel ku krajnici, prebehol som k nemu, hodil som si plecniak na zadné sedadlo, už plné batožiny, a prisadol som si. Vracal sa z Nórska na juh, vysvetlil mi, môže ma vyhodiť pri diaľnici, nie je to ďaleko, ale azda mi to trochu pomôže. Povedal som *yes, yes, very good*. Okná sa rýchlo rosili, počas šoférovania sa predkláňal, aby si ich utrel handrou. *Maybe that's my fault*, konštatoval som. *What?* nechápal. *The mist on the window*, vysvetlil som mu. *Of course it's you*, odsekol. Okej, povedal som si v duchu, ako len chceš, a oprel som sa do sedadla.

O dvadsať minút som vystúpil pri veľkej čerpacej stanici, obchádzal som autá a pýtal sa šoférov, či nejdú do Hirtshalsu a nevezmú ma so sebou. Bol som mokrý a hladný, po dňoch cestovania som vyzeral biedne, dlho každý len zavrtil hlavou, až kým sa šofér dodávky, ako som pochopil, plnej chleba a pečiva neusmial a nepovedal, nech sa páči, naskoč, idem do Hirtshalsu. Celú cestu som premýšľal, že si od neho vypýtam chlieb, odvážil som sa len vzdychnúť, že som hladný, no on sa nechytil.

Keď sme sa rozlúčili v Hirtshalse, trajekt práve odchádzal. Prebehol som s ťažkým plecniakom k pokladni, zadýchaný som predavačke vysvetlil situáciu, nemám peniaze, ale nemohla by mi aj tak predať lístok a poslať faktúru domov? Mám pas, môžem sa legitimovať, dá sa na mňa spoľahnúť.

S priateľským úsmevom zavrtila hlavou, nejde to, musím platiť v hotovosti. Ale ja sa *musím* dostať do Nórska, vykrikol som. Veď tam *bývam!* A nemám peniaze! Opäť zavrtila hlavou. Je mi to ľúto, odvrátila zrak.

Sadol som si na obrubník, položil plecniak k nohám a sledoval, ako veľký trajekt opúšťa prístav a mizne na mori.

Čo som mal robiť?

Jedna možnosť bola stopovať späť na juh, dole do Švédska a potom na sever po švédskom pobreží. No nemusím aj tam prejsť cez nejakú vodu?

Snažil som sa predstaviť si mapu, či Dánsko a Švédsko sú niekde spojené, a pochopil som, že nie. Musel by som ísť až dole do Poľska a potom cez Sovietsky zväz do Fínska a tak do Nórska. Niekoľko týždňov stopovania. A do krajín východného bloku potrebujem vízum, či nie? Jasné, že som sa mohol vydať do Kodane, je to len zopár hodín, a tam naškrabať peniaze na trajekt do Švédska. Ak to bude nutné, vyžobrem ich.

Ďalšia možnosť bola, že mi mama pošle peniaze do tunajšej banky. To nie je problém, akurát to potrvá pár dní. A nemám mince do telefónu.

Otvoril som si nové kamelky a sledoval autá, ako sa pokojne zoraďujú pred rampou. Vyfajčil som tri cigarety za sebou. Mnoho nórskeho rodín sa vracalo z Legolandu alebo z pláže v Løkkene. Nemci na ceste na sever. Veľa karavanov, motoriek a celkom vzadu veľké kamióny.

S vyschnutým podnebíom som si opäť vytiahol volkmen. Pustil som si Roxy Music, ale už druhú skladbu začalo naťahovať a kontrolka baterky sa rozblíkala. Zbalil som volkmen a vstal som, vyhodil som si plecniak na chrbát a vykročil som do bezútešných ulíc Hirtshalsu. Občas mi žalúdkom zalomcoval hlad. Zvažoval som, či si neskúsim v nejakej pekárni vypýtať chlieb. Isto by mi nedali. Nezniesol som predstavy ponižujúceho odmietnutia a rozhodol som sa ušetriť si riziko poníženia na stav skutočnej núdze. Vrátil som sa

aj zahľbil do *Jacka* alebo som sklonený písal do zošita o Gabrielovi, o svojej hlavnej postave, vnímal som prázdnotu.

Občas som skočil do vody, tmavomodrej a krásnej, ale už po pár záberoch mi napadlo, že v nej môžu plávať žraloky. Vedel som, že v Stredozemnom mori nežijú, no aj tak som radšej vyliezol na pevninu, preklínajúc sám seba, aký som idiot, *tu sa bojím žralokov*, čo to je, mám sedem rokov? No bol som sám pod slnkom, sám pred morom a celkom prázdny. Pripadal som si ako posledný človek. A čítanie aj písanie tak strácalo zmysel.

No keď som si prečítal kapitolu v akejsi námorníckej krčme v hirtshalskom prístave, pripadala mi fajn. Prijatie na Spisovateľskú akadémiu dokázalo môj talent, teraz ho musím len rozvinúť. V priebehu nasledujúceho roka musím napísať román, na ďalšiu jeseň vyjde, presný dátum závisí od toho, ako dlho potrvá tlač a ďalšie veci.

Volal som ho *Voda nad/voda pod*.

O niekoľko hodín som za začínajúceho súmraku opäť prechádzal popri rade kamiónov. Niektorí šoféri pospávali za volantom. Keď som im zaklopal, videl som, ako sa strhli, potom otvorili dvere alebo stiahli okienko, aby si vypočuli, čo od nich chcem. Nie, nezoberú ma. Nie, nejde to. Nie, jasné, že nie, to majú za mňa zaplatiť lístok?

Ožiareny trajekt kotvil v prístave. Všade okolo už ľudia štartovali motory. Prvý rad sa pohol, autá mizli v otvorenej tľame lode. Bol som zúfalý, ale opakoval som si, že sa to určite dobre skončí. Ešte som nikdy nepočul o mladom Nórovi, ktorý by umrel od hladu na trajekte, ani o takom, čo by sa nedostal domov a musel zostať v Dánsku.

Pri jednom z posledných kamiónov debatovali traja chlapi, podišiel som k nim.

„Zdravím,“ oslovil som ich. „Nezobral by ma niekto z vás na palubu? Nemám peniaze na lístok. A potrebujem sa dostať domov. Dva dni som už nejedol.“

„Odkiaľ si?“ spýtal sa jeden arendalským dialektom.

„Aarendal,“ odvetil som s tým najširším a. „Teda z ostrova Tromøy.“

„To naozaj?“ potešil sa. „Veď ja som odtiaľ.“

„Odkiaľ presne?“ pokračoval som miestnym dialektom.

„Z Færviku. A ty?“

„Z Tybakkenu. Zobral by si ma?“

Prikývol.

„Naskoč. Keď budeme vychádzať na palubu, prikrčíš sa. Nie je problém.“

A tak aj bolo. Keď sme vychádzali na loď, sedel som schúlený na zemi chrbtom k oknu. Zaparkoval, vypol motor, vzal som si plecniak a vyliezol som na palubu. Ďakoval som mu so slzami v očiach. Zakričal za mnou, haló, veď počkaj! Zvrtol som sa, strčil mi do ruky päťdesiat dánskych korún a povedal, že on ich už nebude potrebovať, ale ja možno áno.

Sadol som si do kaviarne a objednal si veľkú porciu mäsových guliek. Loď sa pohla. Všade okolo mňa zneli vzrušené rozhovory, bol večer, ľudia na ceste. Myslel som na svojho šoféra. Inokedy som si týchto ľudí pramálo vážil, mrhajú život, aby sedeli za volantom, bez vzdelania, tlstí a plní predsudkov voči všetkému možnému, ani on nebol iný, jasné, že som si to uvedomoval, ale aj tak, kurva, vzal ma na loď!

Keď autá a motorky s vrčaním a buchotom na druhý deň ráno schádzali z trajektu do ulíc Kristiansandu, v meste vládlo úplné ticho. Sadol som si na schodíky pred autobusovou stanicou. Slnko svietilo, obloha bola vysoko, vzduch sa stihol zohriať. Ušetril som si výdavok z peňazí, čo mi dal šofér, aby som mohol zavolať otcovi, že prídem. Najväčšmi zo všetkého neznášal neohlásené návštevy. Kúpili si dom pár desiatok kilometrov z mesta, prenajímali ho v zime a trávili v ňom leto, kým sa nevrátia za prácou do severného Nórska. Plánoval som tam stráviť niekoľko dní, potom si požičať peniaze na vlak do Bergenu, čo vychádzalo najlacnejšie.

No ešte bolo priskoro.

Vytiahol som si útlý cestovateľský denník, ktorý som si videl posledný mesiac, a zapísal si doň všetko, čo som zažil na ceste z Rakúska. Niekoľko strán som venoval snu z Løkkenu, zanechal vo mne silný dojem, uložil sa mi do tela ako zákaz alebo neprekonateľná hranica, považoval som ho za významnú udalosť.

Frekvencia autobusov okolo mňa hustla, zrazu neprešla ani minúta, aby pri mne nezastal autobus a nevypustil ľudí. Mierili do práce, videl som im to v očiach, v prázdnych očiach námezdných robotníkov.

Vykročil som do mesta. Ulica Markens bola takmer prázdna, len občas sa po nej náhlila dajaká postava. Zopár čajok sa trhalo o smetnú tašku, čo vypadla z deravého koša. Ocitol som sa pred knižnicou, zaviedol ma tam zvyk, lebo ma opäť naplnil panický pocit, ktorý som tu zažíval v gymnaziálnych rokoch, že nemám kam ísť a všetci to vidia, vždy som unikal sem, kde som mohol tráviť čas sám a nikto sa nečudoval.

Predo mnou sa rozprestieralo hlavné námestie a sivé múry kostola s medenkovo zelenou strechou. Všetko bolo malé a úbohé. Kristiansand je malomesto, teraz som to videl celkom jasne, keď som precestoval Európu a zistil, ako to tam chodí.

Na druhej strane cesty spal pri múre bezdomovec. S dlhou bradou, vlasmi a v otrhaných šatách vyzeral ako divoch.

Sadol som si na lavičku a zapálil si. Čo ak má on najlepší život? Robí si, čo chce. Ak sa chce niekam vlámať, proste to urobí. Chce sa ožrať na mol, ožerie sa. Chce otravovať okoloidúcich, otravuje. Je hladný, ukradne jedlo. Jasné, ľudia sa k nemu správajú ako k poslednej žumpe, alebo ho ignorujú. No ak mu na nich nezáleží, je to jedno.

Takto museli žiť prví ľudia, kým sa nezačali sťahovať k sebe a venovať sa poľnohospodárstvu. Len sa túlali, jedli, čo našli, spali tam, kde im to práve vyšlo, a každý ich deň bol ako prvý a posledný. Tento tu nemá dom, kam by sa musel

vrátiť a ktorý by ho k sebe pútal, nemusí sa venovať práci, dodržiavať termíny. Ak je unavený, ľahne si tam, kde je. Mes-
to je jeho les. Je neustále vonku, má tmavohnedú a zvráska-
venú pokožku, špinavé vlasy aj šaty.

Vedel som, že aj keby som chcel, neskončím ako on. Nik-
dy nezošaliem a nestanem sa bezdomovcom, to bolo nemys-
liteľné.

Pri námestí zastal starý Volkswagen T1. Z jednej strany
z neho vystúpil obézny, ľahko odetý chlap, z druhej obézna,
ľahko odetá žena. Otvorili zadné dvere a začali vykladať ška-
tule s kvetmi. Zahodil som ohorok na suchý asfalt, vyhodil
plecniak na chrbát a vrátil sa na stanicu, odkiaľ som zavola-
l otcovi. Pôsobil nevrlý a podráždený, odsekol, že sa mu to
nehodí, majú predsa malé dieťa, nemôžu prijímať takto
spontánne hostí. Mal som zavolať skôr, to by bolo v pohode.
Okrem toho sa k nim chystá babka a ešte aj jeden kolega.
Odvetil som, že rozumiem, ospravedlnil som sa mu, že som
nezavolať skôr, a rozlúčili sme sa.

Chvíľu som neskladal slúchadlo a premýšľal. Potom som
vyfukal Hildino číslo. Ponúkla sa, že u nej môžem bývať.
Môže rovno po mňa prísť.

O pol hodiny som už v jej starom golfe vychádzal z mesta,
s otvoreným oknom, žmúriac do slnka. Smiala sa mi, že
smrdím. Len čo prídeme, musím ťahať do vane. Potom si sad-
neme do záhrady za domom, je tam tieň, a ona mi naserví-
ruje raňajky. Keď tak na mňa pozerá, tiež by sa mi zišli.

Zostal som u Hilde tri dni, dosť na to, aby mi mama stihla
previesť na účet zopár korún a ja som mohol vyraziť do Ber-
genu. Vlak odchádzal popoludní, slnko zaplavovalo Indre
Agder a každá časť tohto kraja reagovala po svojom. Voda
v jazerách i riekach sa ligotala, husté ihličnaté stromy žiarili,
zem pod nimi sa červenala, listy stromov sa zabľýskali vždy,
keď ich rozfúkal vietor. Uprostred tejto hry svetla a farieb sa
tiene čoraz väčšími predlžovali a hustli. Dlhý som stál pri ok-

ne v poslednom vozni a sledoval detaily krajiny, čo sústavne mizla, akoby ju niekto odhadzoval v prospech novej, ustavične pritekajúcej rieky pníkov a koreňov, skál a prevrátených stromov, potokov a plotov, obrobených polí s gazdovstvami a traktormi. Nemenili sa len koľajnice, po ktorých sme napredovali, a dva body odrazu slnečných lúčov, čo sa ustavične medzi nimi trblietali. Bol to zvláštny fenomén. Boky pripomínali dve slnečné gule, akoby stáli, a hoci sa vlak rútil vyše stokilometrovou rýchlosťou, ani tak im neunikol.

Počas cesty som sa tam niekoľkokrát vrátil, aby som ich skontroloval. Tešili ma, priam ma robili šťastným, akoby sa v nich skrývala nádej.

Inak som len fajčil a pil kávu na svojom mieste, čítal som noviny, nie knihy, bál som sa, že ovplyvnia moju prózu, že prídem o to, vďaka čomu som sa dostal na Spisovateľskú akadémiu. Po chvíli som vytiahol listy od Ingvild. Nosil som ich celé leto, začínali sa drobiť na krajoch, poznal som ich už naspamäť, no sálalo z nich svetlo, čosi pozitívne a plné života, s čím som pri ich čítaní vždy nadväzoval kontakt. Cítil som v nich ju, takú, akú som si ju pamätal, keď sme sa stretli, aj to, čo vyplývalo z jej slov, zároveň prinášali aj budúcnosť, všetko neznáme, čo ma ešte čaká. Bola iná než ostatné a zvláštne bolo, že keď som na ňu myslel, tiež som sa cítil iný. Zrazu som sa mal radšej. Akoby myšlienky na ňu čosi vo mne zmazávali, ponúkali mi nový začiatok, alebo ma kamsi prenášali.

Vedel som, že je tá pravá, hneď som to pochopil, možno nepochopil, len cítil, že to, čo má v sebe a aká je, čo sa zjavovalo v iskre v jej oku, že práve to chcem spoznať, práve tam sa chcem v živote dostať.

Čo to bolo?

Ach, samotné vnímanie seba a situácie, ktorú smiech síce na okamih zmaže, ale hneď je späť. Čosi uvážlivé, priam skeptické v jej bytosti, čo som mal prekonať, ale v nijakom prípade oklamať. Skrývala v sebe zraniteľnosť, nie však slabosť.